

De stap naar hoger beroep

Wat bepaalt het appelgedrag van burgers in het bestuursrecht?

Mr. dr. Martje Boekema

Juridisch adviseur, provincie Overijssel

m.boekema@overijssel.nl

2

PhD onderzoek:

- › *Welke factoren beïnvloeden de keuze voor hoger beroep in bestuursrechtelijke zaken?*

Vandaag:

- › Bestuursrecht door de ogen van de burger

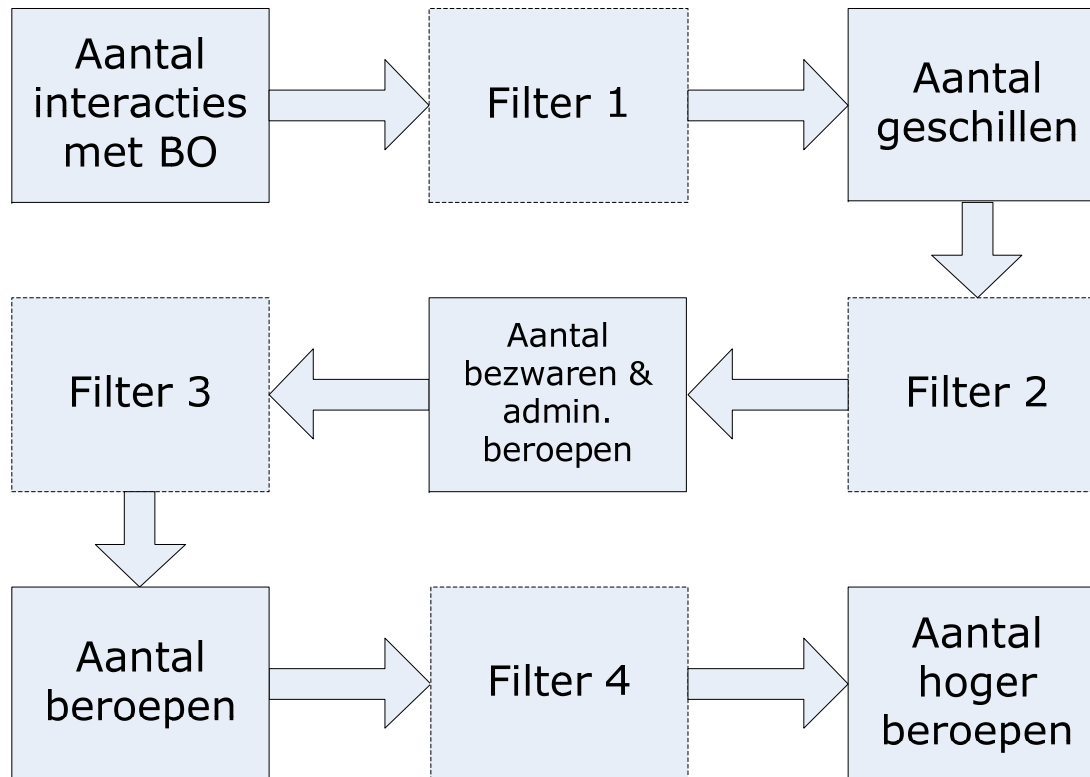
Vandaag

3

- Aanleiding onderzoek
- Eerdere onderzoeksbevindingen
- Onderzoeksmethode
- Resultaten
 - Achtergrond burgers
 - Oordeel procedure
 - Oordeel uitspraak
 - Verwachtingen appelprocedure
- Conclusies

Paths to justice: 'naming-blaming-claiming'

4

Appelpercentages

5

Ambtenaren	47%
Bijstand en stufi	40%
Sociale Verzekeringen	38%
Rijksbelastingen	54%
Lokale belastingen	14% (WOZ) 23% (overig)
Vreemdelingenzaken: regulier	29%
Vreemdelingenzaken: asiel	55% (AA) 56% (VA)
Overig RvS	27%

De stap naar hoger beroep

- › Meerderheid appellen afkomstig van burgers
- › Burgers appelleren vier maal zo vaak als BO
- › Kans op succes appel burger 20%
- › Kans op succes appel BO 55% - 75%

Dissertatieonderzoek

Vraagstelling

Wat zijn de belangrijkste determinanten van de acceptatie van rechterlijke uitspraken door burgers in bestuursrechtelijke zaken?

De acceptatie van overheidsbeslissingen

Twee perspectieven

- Instrumenteel perspectief
 - Rationele actorbenadering
 - Kosten-baten afwegingen
 - Normatief perspectief
 - Procedurele rechtvaardigheid
 - Distributieve rechtvaardigheid
- › Doet een rechtvaardige procedure ertoe?
- › Wanneer ervaren burgers een procedure/ beslissing als rechtvaardig?

Rationele actorbenadering

Procedurale rechtvaardigheid

Distributieve rechtvaardigheid

Rationele actorbenadering:

- › Focus op individuele belangen
- › In onderzoek:
 - Verwachte kosten van appel
 - Belang van de zaak
 - Verwachte kans op succes van appel

Rationele actorbenadering

Procedurele rechtvaardigheid

Distributieve rechtvaardigheid

Procedurele rechtvaardigheid

- *Deskundigheid rechter*
- *Neutraliteit rechter*
- *Ruimte om zaak te bepleiten*
- *Informatievoorziening*
- *Respectvolle bejegening*

Rationele actorbenadering
Procedurale rechtvaardigheid
Distributieve rechtvaardigheid

Distributieve rechtvaardigheid

- › *Uitspraak in lijn met:*
 - *De wettelijke regels?*
 - *Waar burgers menen recht op te hebben?*
 - *Individuele situatie?*

Onderzoeksopzet

- › Enquête (web of telefonisch)
- › Omgevingszaken, fiscaal & bijstand

- › 1422 uitnodigingsbrieven
- › 323 afgeronde enquêtes
- › 241 bruikbaar
 - 1/3 hoger beroep ingesteld
 - 2/3 geen hoger beroep

Resultaten

Achtergrond burgers:

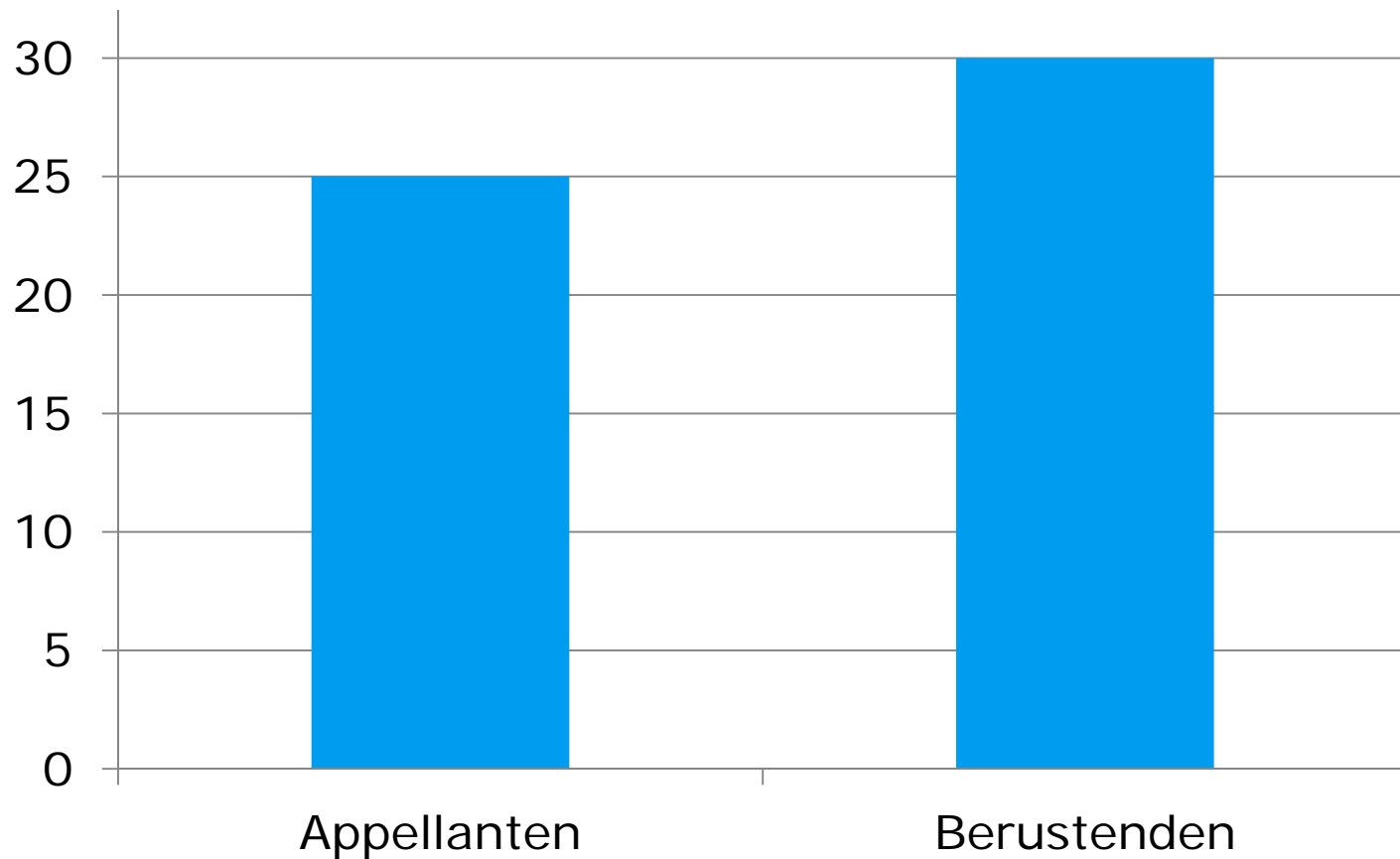
- › Hoog opgeleid
- › Op leeftijd
- › Vertegenwoordigd door gemachtigde
- › Eerdere proceservaring
 - Slechts 40% 'one-shotter'

Procedure bij rechtbank

- › Relatief tevreden over:
 - Bejegening
 - Ruimte om zaak te bepleiten

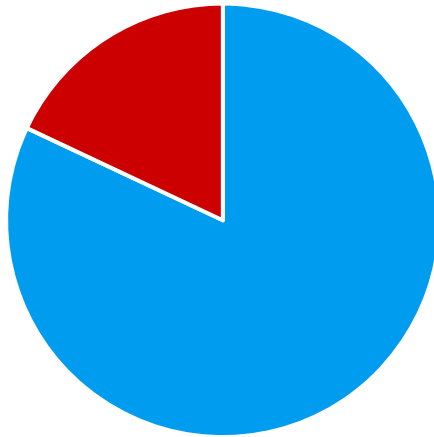
- › Relatief ontevreden over:
 - Alle info op tafel
 - Onpartijdigheid rechter
 - Inlevingsvermogen rechter

Ervaren rechtvaardigheid procedure

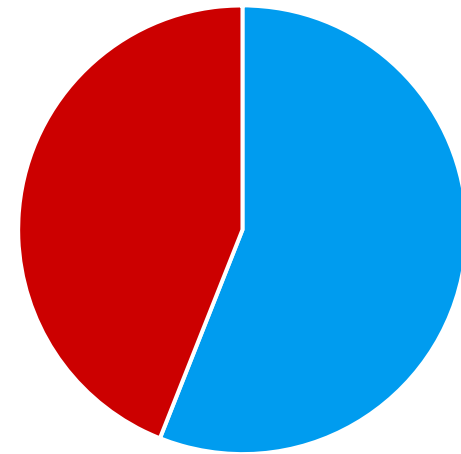
Verrast door uitspraak?

Niet verrast

■ Niet in HB ■ Wel in HB

Wel verrast

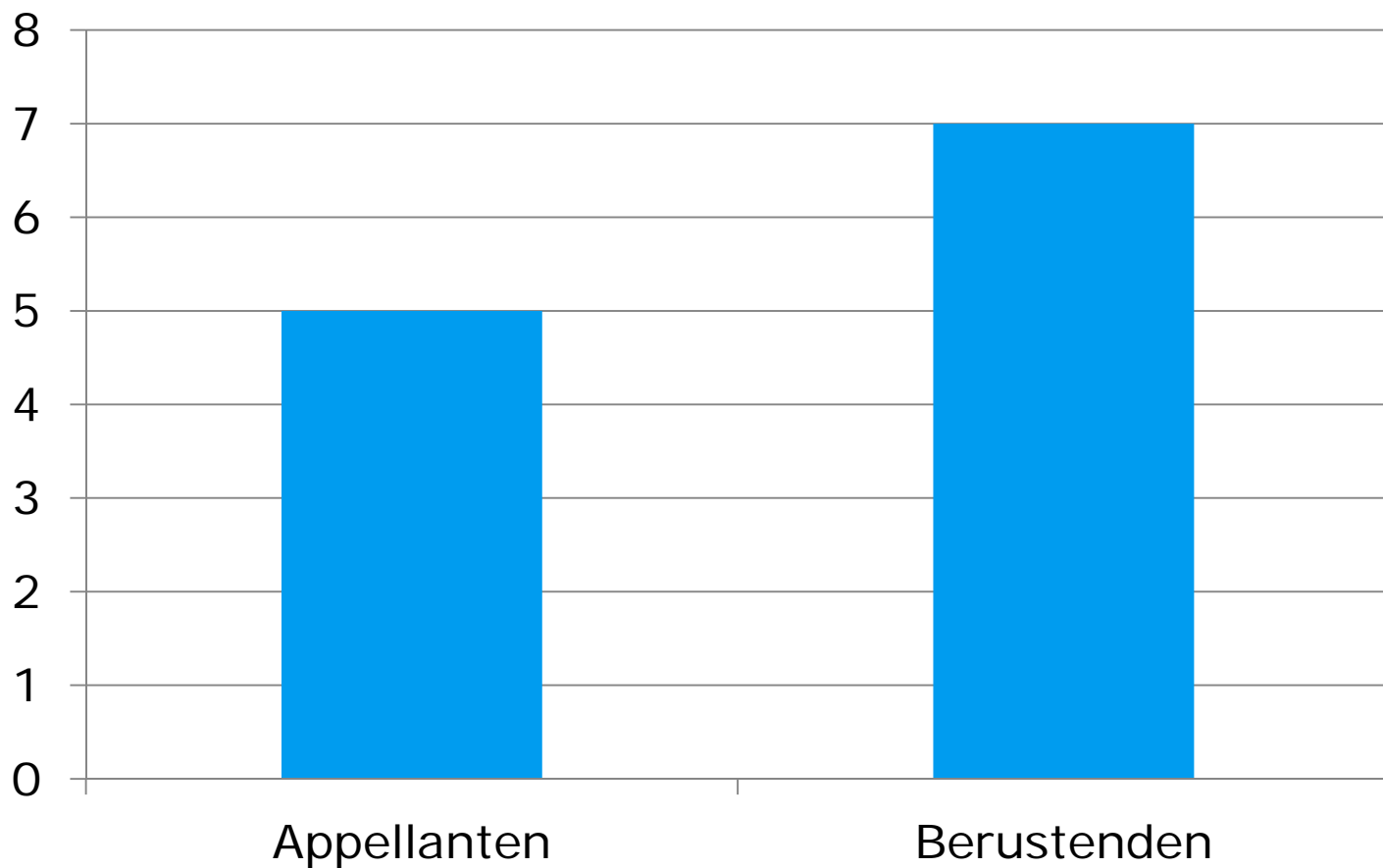
■ Niet in HB ■ Wel in HB

Uitspraak

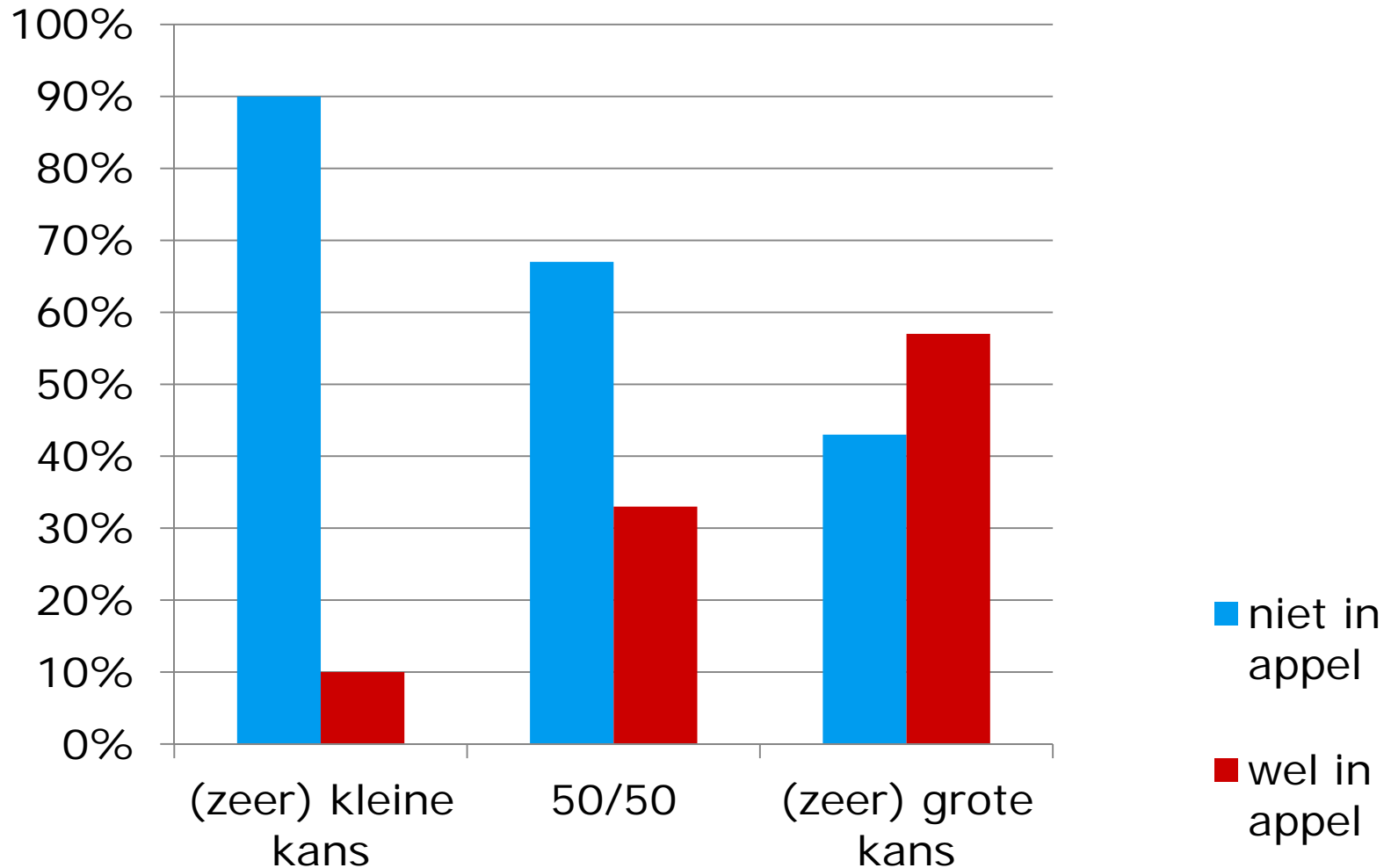
- › Relatief tevreden over:
 - Begrijpelijkheid

- › Relatief ontevreden over:
 - Aansluiting wettelijke regels
 - Juiste feiten
 - Motivering
 - Individuele omstandigheden

Ervaren rechtvaardigheid uitspraak

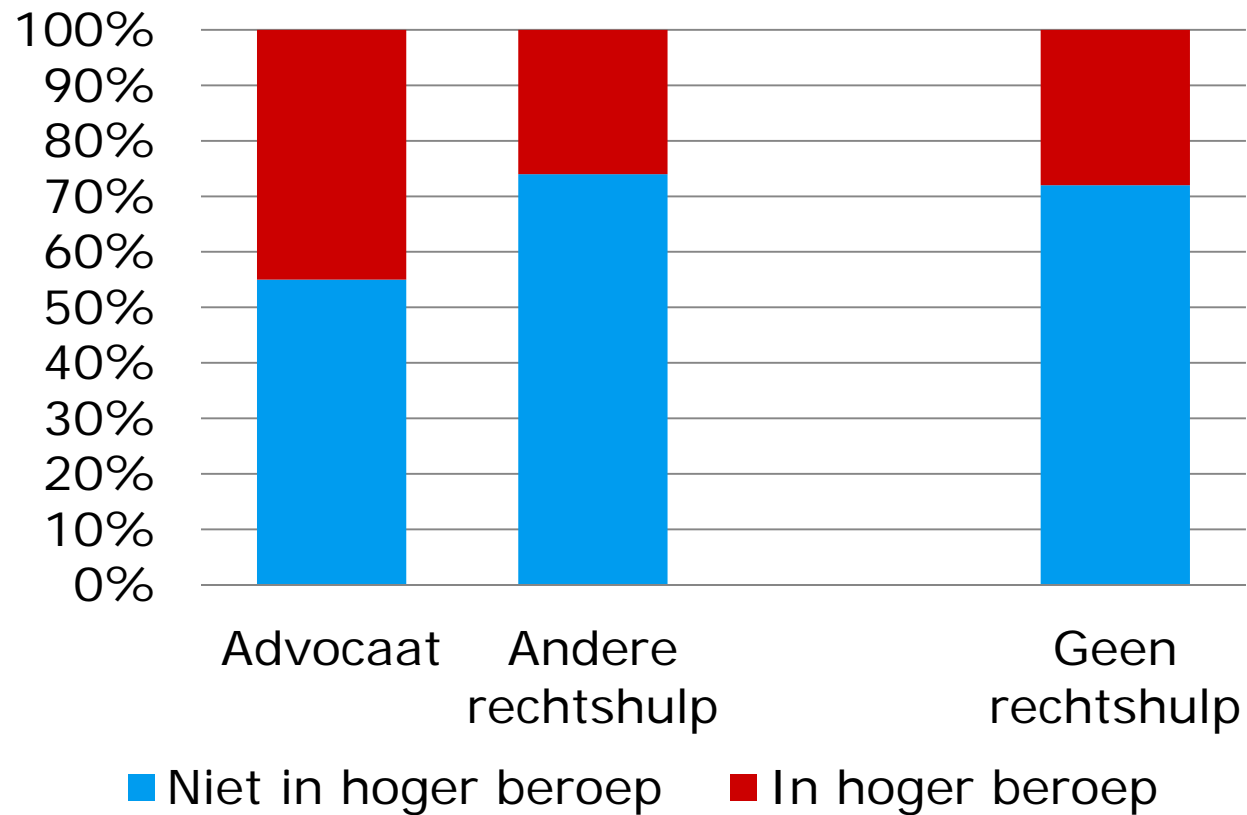
Verwachte kans op succes

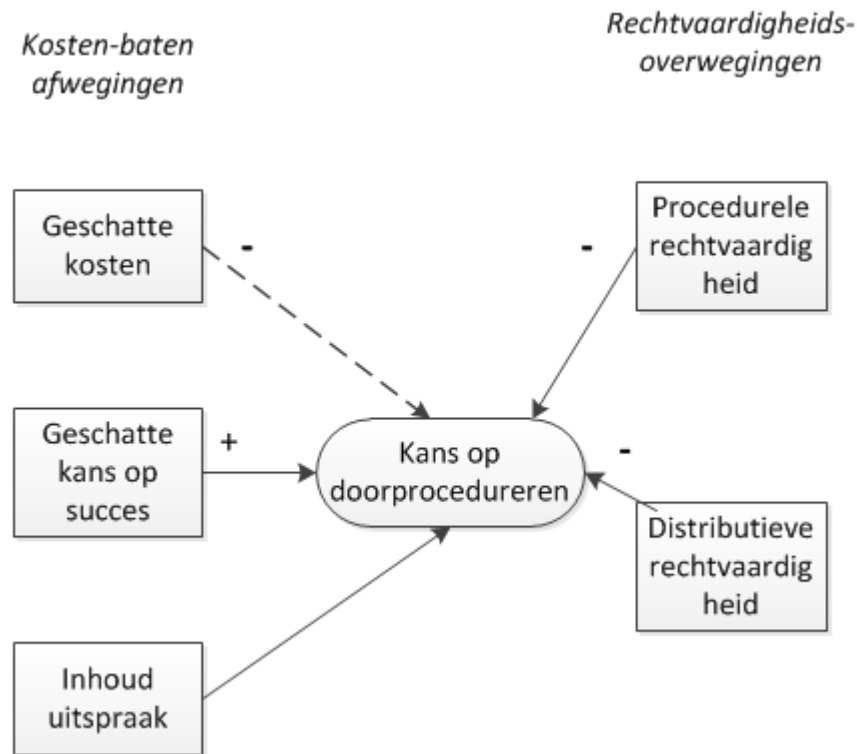
Verwachtingen appel

- › Burgers overschatten kans op succes
 - Groot deel geeft zaak (zeer) grote kans
 - 58% van appellanten
 - Succespercentage slechts 15%
 - Invloed aanwezigheid rechtshulpverlener

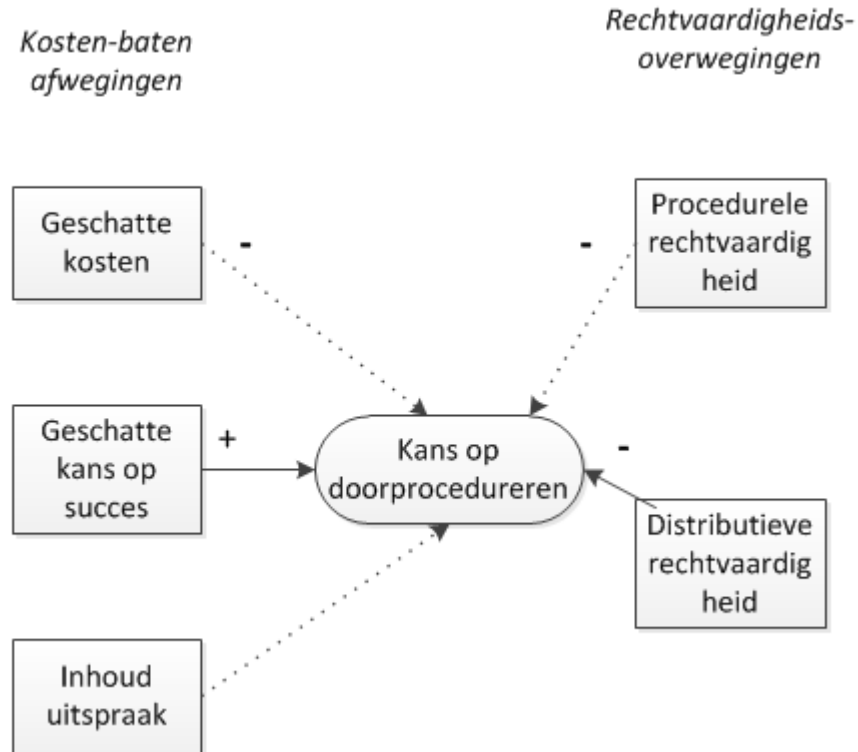
Aanwezigheid rechtshulp

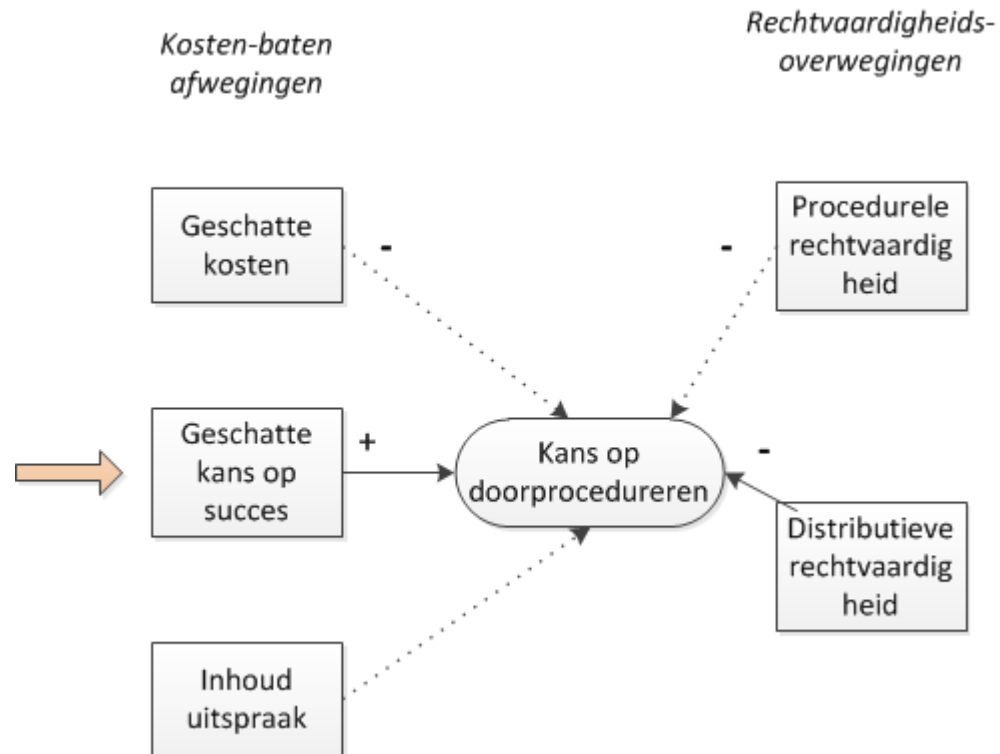
Doorslaggevend voor keuze appel

Doorslaggevend voor keuze appel

Doorslaggevend voor keuze appel

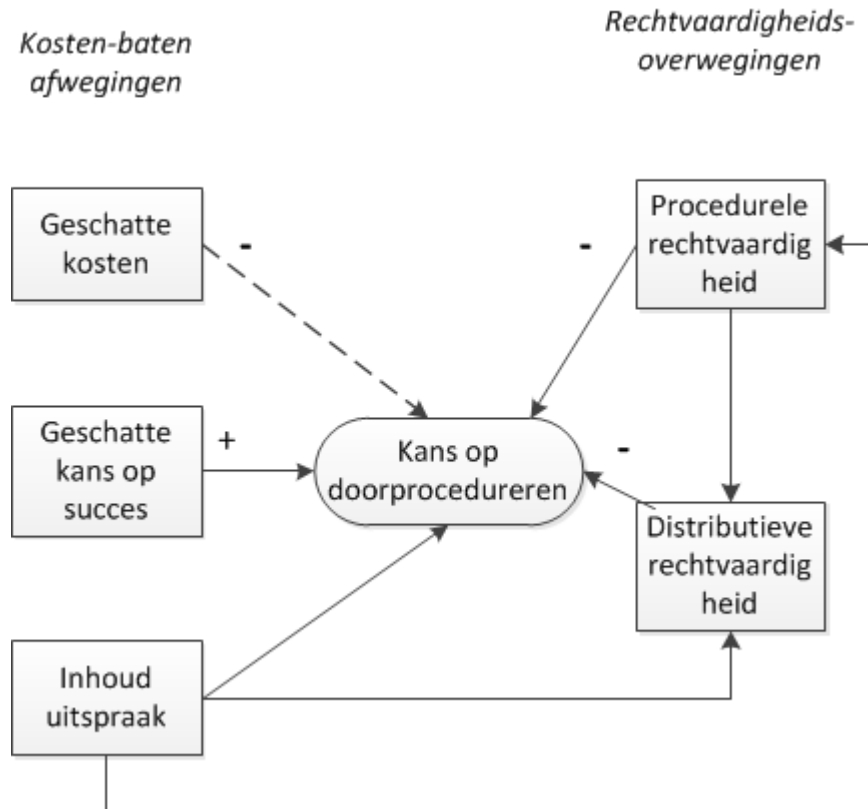
Conclusies

- *Doen rechtvaardigheidsoordelen ertoe?*
- *Doet de ervaren rechtvaardigheid van de procedure ertoe?*

Implicaties voor kwaliteitsmanagement

Relatieve invloed rechtvaardigheid

2
8

Beleving procedure & oordeel uitspraak

